

Kommentert mønsterbesvarelse

Fag: BRV 105 Forvaltningsrett 1

Eksamensdato: 18.12.18

Kandidat: Anonym

Besvarelse kommentert av:

Advokatfullmektig Veronica Gjesteland og advokatfullmektig Emma Flokketveit, Kluge
Advokatfirma AS

I samarbeid med

Overført fra originaldokument av Marthe Sandve, fagansvarlig JUFO 2020. Oppgaven inneholder både kandidatens besvarelse og oppgaveteksten. Da oppgaveteksten vises løpende i oppgaven er denne farget lysegrå slik at det skal være lettere å skille fra kandidatens besvarelse.

Lillevik kommune har myndighet til å utstede parkeringstillatelser til personer som er forflytningshemmet. Myndigheten er delegert til Lillevik Parkeringssselskap KF som er en del av kommunen. Nærmere regler fremgår av forskrift av 18.mars 2016 gitt med hjemmel i vegtrafikkloven §8.(Se vedlegg.)

Vedlegg: Forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede.

Laila Lund hadde måttet amputere noe av en fot og hun søkte derfor om parkeringsplass. Søknaden var vedlagt attest fra hennes fastlege som sterkt anbefalte at søknaden ble innvilget. Før søknaden ble behandlet fikk hun tilsendt et skjema som hun måtte fylle ut. Skjemaet inneholdt nærmere spørsmål om avstand til butikker, arbeidsplass osv.

Hun returnerte skjemaet i utfylt stand. Søknaden ble avslått i februar 2018. Hun fikk beskjed om dette ved brev fra Parkeringssselskapet undertegnet av Lars Larsen, saksbehandler. I brevet sto det at «hennes problem ikke var betydelig nok til å gi rett til parkeringsplass». Laila ble naturlig nok svært skuffet over vedtaket. Hun mente for det første at avslaget var et såkalt enkeltvedtak og at det ikke var skikkelig begrunnet.

Oppgave 1

Spørsmål 1: Er avslaget et enkeltvedtak?

Den overordnede problemstillingen er om avslag på Lailas søknad om parkeringsplass er et enkeltvedtak. Det rettslige grunnlaget for å besvare denne problemstillingen finnes i fvl. §§2b jf. 2a.

Forvaltningsloven kommer til anvendelse for "virksomhet" som drives av "forvaltningsorganer" jf. fvl. §1 første punktum. "forvaltningsorgan" er legaldefinert i §1 andre punktum som "ethvert organ for stat eller kommune". Det er på det rene at det kommunale foretaket Lillevik Parkeringssselskap driver "virksomhet" jf. fvl. §1 første punktum gjennom å regulere parkeringstillatelser for forflytningshemmede. Forvaltningsloven kommer til anvendelse da Lillevik Parkeringssselskap er et organ for kommune" jf. fvl. §1 første punktum.

Enkeltvedtak er legaldefinert i fvl. §§ 2b jf. 2a som et "vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer". "vedtak" er igjen definert i fvl. §2a som "en avgjørelse" som "treffes under utøving av offentlig myndighet" og som er "bestemmende for rettigheter eller plikter" til "private personer".

Det er på det rene at avslaget er en "avgjørelse" da organet har gjort et valg mellom flere alternativer som også er bestemmende for Lailas rettigheter jf. fvl. §2a. Videre blir spørsmålet om avgjørelsen er truffet "under utøving av offentlig myndighet" jf. fvl. §2a.

Av en naturlig språklig forståelse tilsier uttrykket at dette er myndighet som er forbeholdt det offentlige. Offentlig myndighet er ifølge lovens forarbeider et uttrykk for Statens høyhetsrett som må skilles fra enhvers private autonomi til å inngå privatrettslige disposisjoner, noe som alle kan gjøre.

Det følger av faktum at selskapet har fått delegert myndighet til av kommunen til å utstede parkeringstillatelser. Dette er ikke en privatrettslig disposisjon og det er derfor klart at avgjørelsen er gjort "under utøving av offentlig myndighet" jf. fvl. §2a.

Det siste vilkåret for "enkeltvedtak" er at avgjørelsen skal være bestemmende for "en eller flere bestemte personer" jf. fvl. §2b. I dette tilfellet er har Laila søkt som parkeringstillatelse og organet har tatt særskilt stilling til hennes sak jf. oppgaveteksten. Avgjørelsen er av den grunn bestemmende for "en" person jf. fvl. §2b og alle vilkårene er derfor oppfylt.

Konklusjonen er at avslaget om søknad til parkeringstillatelse er et enkeltvedtak.

Spørsmål 2: Forutsatt at avslaget på søknaden er et enkeltvedtak; er den oversendte begrunnelse i samsvar med loven? Hvis ikke: Hva skulle vært medtatt i begrunnelsen?

Laila har anført at avgjørelsen var et enkeltvedtak og at den ikke var skikkelig begrunnet.

Kommentert [A1]: Dette er en god start på oppgaven. Det er fint at kandidaten innledningsvis oppstiller en overordnet problemstilling og raskt viser til den sentrale bestemmelsen i forvaltningsloven.

Kandidaten kunne likevel ventet med å presentere den sentrale bestemmelsen i forvaltningsloven til etter at kandidaten har behandlet/ stadfestet at forvaltningsloven kommer til anvendelse i avsnittet under.

Kommentert [A2]: Det er fint at kandidaten tidlig slår fast at forvaltningsloven kommer til anvendelse. Dette kunne imidlertid vært gjort litt kortere. Eksempel:

«Ettersom Lillevik Parkeringssselskap er et organ som driver virksomhet for Lillevik kommune ved å regulere parkeringstillatelser for forflytningshemmede, kommer forvaltningsloven til anvendelse jf. forvaltningsloven § 1.»

Kommentert [A3]: Fint at kandidaten raskt presenterer vilkårene for enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Kommentert [A4]: Fint at kandidaten raskt behandler/ konstaterer at de uproblematisk vilkårene er oppfylt, for så å reise delproblemstilling tilknyttet det problematiske vilkåret.

Kandidaten kunne likevel med fordel klargjort hvorfor det er tale om en avgjørelse som er «bestemmende for Lailas rettigheter». En naturlig språklig forståelse av «rettighet» kan for eksempel være noe man har krav på. Etter lovforarbeidene (NUT 1958:3 s. 433) skal vilkåret forstås som den enkeltes rettsstilling.

Kommentert [A5]: Igjen viser kandidaten god juridisk metode ved først å utlede vilkårets innhold ved hjelp av ordlyd og lovforarbeider, for deretter å subsumere. Dette er kandidaten gjennomgående flink til.

Kommentert [A6]: Det er ikke nødvendig å jamføre til oppgaveteksten. Her holder det å skrive f. eks «Ettersom Laila har søkt om parkeringstillatelse for seg selv og organet har tatt særskilt stilling til denne, er det tale om en avgjørelse som er bestemmende for «en» person, jf. fvl. § 2b...»

Kommentert [A7]: Det er ikke nødvendig å gjengi anførselen i denne oppgaven, ettersom det uansett fremgår av oppgaveteksten spørsmål 2 at man skal forutsette at avslaget er et enkeltvedtak og at spørsmålet er hvorvidt begrunnelsen er tilstrekkelig. Det er likevel ikke feil å gjengi den, og i noen tilfeller kan det være fint for leseren at anførselen gjengis, for eksempel hvor en part har fremsatt en anførsel som reiser et spørsmål som ikke er naturlig å ta opp i oppgaven uten videre.

Den overordnede problemstillingen er om begrunnelsen for enkeltvedtaket som Laila fikk tilsendt var i samsvar med forvaltningslovens regler om begrunnelse. Det primære rettsgrunnlaget er fvl. §§24 og 25.

Av hensyn til å ivareta partenes private interesser og rettsikkerhet skal "enkelvedtak" begrunnes jf. fvl. §24

Det forutsettes i denne oppgaven at avgjørelsen er et enkeltvedtak jf oppgaveteksten. Videre er det på det rene at Laila er part da hun selv har søkt om tillatelse og dermed er en "person som en avgjørelse retter seg mot" jf. fvl §2e. Det er derfor klart at Laila har krav på begrunnelse i foreliggende sak jf. fvl. §24.

Videre blir spørsmålet om begrunnelsen som er gitt følger forvaltningslovens regler om begrunnelsens innhold jf.fvl. §25.

Det følger av fvl. §25(1) første punktum at en begrunnelse skal vise til de "regler vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene".

Det følger av lovens forarbeider og rettspraksis at det stilles høy terskel for unntak av denne regelen og forvaltningen skal med sikkerhet vite at parten er klar over reglene som er brukt. Det ville ikke vært nok om Laila var representert av advokat. Ut i fra den informasjon som er gitt i oppgaveteksten er det ingen grunn til å anvende unntaket i bestemmelsen. Det fremgår av rettspraksis at i tilfeller der vedtaket er inngripende for parten vil begrunnelsen skulle vært vedlagt Forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede.

Videre sier bestemmelsene om begrunnelsens innhold at dersom det er "nødvendig for at parten skal forstå vedtaket" skal begrunnelsen også gjengi "innholdet av reglene" jf fvl §25 andre ledd. Videre skal begrunnelsen etter fvl. §25(2) første punktum inneholde "de faktiske forhold som vedtaket bygger på". Dersom disse forholdene allerede er kjent fordi parten selv har beskrevet dem skal denne fremstillingen vedlegges begrunnelsen. Begrunnelsen "bør" i tillegg vise til "hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn" jf fvl. §25(3).

Av rettspraksis og forarbeider fremgår det at "bør" ikke gjør seg så gjeldende i praksis og at dette heller må tolkes strengere i retning "skal". Forutsatt at oppgaveteksten opplyser om innholdet i begrunnelsen Laila fikk, inneholder begrunnelsen flere mangler. Det er ikke vist til de "faktiske forhold som vedtaket bygger på" jf fvl §25(2). Dersom avgjørelsen er basert på informasjon fra legen skal attesten vedlegges begrunnelsen jf fvl. §25(2) andre punktum, dette er heller ikke gjort.

Til slutt tilsier fvl §25(3) at begrunnelsen "bør" nevne hovedhensyn i skjønnsvurderingen. I rettspraksis er det lagt vekt på at "bør" ikke skal tolkes bokstavelig, men heller utvidende slik at regelen tilsier "skal". I foreliggende sak vil det være opp til forvaltningens skjønn å vurdere om parten har "særlig behov for parkeringslettelse" jf. FOR-2016-03-18-264. Hensynene som ble vektlagt i denne vurderingen skulle vært opplyst om i begrunnelsen jf. fvl §25(3).

Det finnes flere mangler ved begrunnelsen og konklusjonen er at begrunnelsen ikke er i samsvar med forvaltningslovens regler om begrunnelse i §§24 og 25.

Kommentert [A8]: Igjen starter kandidaten ryddig og presenterer raskt rettslig utgangspunkt for vurderingen. Dette gjør at leseren forstår at kandidaten har sett de relevante problemstillingene oppgaven reiser.

Kommentert [A9]: Ettersom kandidaten i forrige oppgave konkluderte med at avslaget var et enkeltvedtak, er det ikke nødvendig å gjengi denne forutsetningen. Det følger for øvrig også direkte av oppgaveteksten og det forutsettes at leser er kjent med denne forutsetningen.

Kommentert [A10]: Dette avsnittet henger litt i luften, og det er vanskelig å forstå hvor kandidaten vil. Et alternativ her er å skrive f. eks at «Avslaget på Lailas søknad er et enkeltvedtak, og hun har derfor krav på at avslaget skal grunngis, jf. forvaltningsloven § 24. Nærmere krav til begrunnelsens innhold følger av forvaltningsloven § 25.

Det springende punktet er om begrunnelsen som Laila har fått innfrir krav til begrunnelsens innhold, jf. forvaltningsloven § 25»

Kommentert [A11]: Igjen viser kandidaten god juridisk metode ved å presentere loven, supplere ordlyden med øvrige rettskilder og deretter subsumere. Dette er i tillegg en god ordlydstolkning av lovt teksten.

Kommentert [A12]: For å bedre flyten kunne dette vært satt som et eget avsnitt.

Kommentert [A13]: Man trenger ikke forutsette at oppgavetekstens opplysninger er fullstendige. Dette skal man uten videre kunne legge til grunn.

Kommentert [A14]: Ettersom kandidaten allerede har foretatt ordlydstolkning av «bør» i avsnittet over blir denne setningen overflødig. Her er det med andre ord tilstrekkelig å legge til grunn at bør tolkes som skal, jf. redegjørelsen over.

Kommentert [A15]: Her kunne kandidaten med fordel oppsummert hvilke krav i fvl. § 25 som ikke er møtt, og deretter konkludert med at det derfor foreligger flere mangler ved begrunnelsen.

Spørsmål 3: Er det andre feil i den underretningen Laila mottok?

Det rettslige spørsmålet er om underretningen Laila mottok er i samsvar med forvaltningslovens regler om underretning av vedtaket. Det rettslige grunnlaget for besvarelse av dette spørsmålet finnes i fvl. §27.

Det følger av forvaltningslovens §27(3) første punktum at en underretning skal inneholde informasjon om "klageadgang, klagefrist, klageinstans, og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten etter §18 jf §19 til å se sakens dokumenter".

Forutsatt at oppgaveteksten inneholder alt som stod i brevet Laila fikk tilsendt er ikke noen av disse opplysningene lagt ved underretningen.

Konklusjonen er at underretningen Laila mottok ikke er i samsvar med forvaltningens regler om underretning av vedtaket.

Laila klaget over vedtaket. Klagen ble vurdert av Lars Larsen som skrev en kort utredning hvor han konkluderte med at det ikke var noen grunn til å endre vedtaket. Saken ble deretter oversendt klageinstansen med uttalelsen vedlagt.

Spørsmål 4: Er underinstansens saksbehandling i samsvar med loven?

Den overordnede problemstillingen er om underinstansen har behandlet klagen i samsvar med forvaltningslovens og kommunelovens regler om saksbehandlingen. Det rettslige grunnlaget for dette spørsmålet finnes i fvl. §33 og kml §40

I dette tilfellet har Lars Larsen vært saksbehandler for Laila i første instans og deretter vurdert klagen før den ble sendt til klageinstans.

Kommuneloven §40 punkt 3c regulerer at "ved behandling av klager etter fvl. §28 andre ledd" er "ansatte" som "var med på å treffe det påklagede vedtaket" inhabile ved "tilretteleggelse av saken til klageinstansen".

Videre følger det av fvl. §33(1) første punktum at underinstansen skal "foreta undersøkelser klagen gir grunn til".

I dette tilfellet har Lars Larsen ved underinstansen kun skrevet en kort utredning og ikke foretatt seg andre undersøkelser. I §3(2) i forskrift av 16. mars 2016 er det uttrykkelig påpekt at "kommunen kan innhente supplerende medisinsk vurdering". Da klagen kom inn var dette noe Larsen burde vurdert som følge av partens misnøye.

Det er gjort feil i saksbehandlingen til underinstansen ved inhabilitet og manglende undersøkelser.

Kommentert [A16]: Kandidaten besvarer denne problemstillingen kort og presist. Disse vilkårene er ikke tvilsomme, og det er dermed fint at kandidaten raskt kommer til en konklusjon.

Kandidaten kunne kanskje også nevnt forvaltningslovens § 27 fjerde ledd om opplysninger som skal gis ved underretning av enkeltvedtak «når forholdene gir grunn til det».

Kommentert [A17]: Kandidaten har fått frem det sentrale. Rent oppgaveteknisk kunne det imidlertid vært hensiktsmessig og starte i forvaltningsloven § 33 annet ledd, som sier at «underinstansen skal foreta de undersøkelser klagen gir grunnlag til» og eventuelt oppheve eller endre vedtaket om de finner klagen begrunnet. Ordlyden i § 33 kan isolert sett tilsi at det ikke er noe galt med at saksbehandleren som traff vedtaket tilrettelegger saken for klageinstansen. Deretter kunne kandidaten gått til kommuneloven (1992) § 40 punkt 3c for deretter å fastslå at Lars Larsen var inhabil.

Til orientering trådte ny kommunelov i kraft 01.01.2020

Kommentert [A18]: Her mener nok kandidaten bestemmelsens annet ledd. Enkeltstående feil som dette er imidlertid ikke til hinder for å oppnå beste karakter, men man bør likevel unngå slike.

Kommentert [A19]: I tillegg til habilitet, er det også spørsmål om underinstansen faktisk har foretatt «de undersøkelser klagen gir grunn til», jf. § 33, som kandidaten korrekt løfter frem.

Kommentert [A20]: Fint at kandidaten oppsummerer hva feilene består i.

Konklusjonen er at underinstansen ikke har behandlet klagen i samsvar med reglene om forberedelse av klagesak i forvaltningsloven samt regler i kommuneloven §40

Laila kjente til at det for et par uker siden var en person med ødelagt fot som hadde fått medhold i sin søknad om parkeringsplass. Laila ba om å få se både søknaden og vedtaket i denne saken. Dette ble avvist med den begrunnelse at det dreide seg om taushetsbelagte opplysninger. Laila mente dette var en latterlig påstand fordi alle jo kunne konstatere at det dreide seg om en person som var forflytningshemmet.

Spørsmål 5: Har Laila rett til å se vedtaket og/eller søknaden? – helt eller delvis – fra personen som fikk tildelt parkeringsplass?

Den overordnede problemstillingen er om Laila har rett til innsyn i vedtaket og/eller søknaden fra personen som fikk tildelt parkeringsplass.

Det finnes rettslig grunnlag for innsyn i forvaltningsloven og offentleglova. Forvaltningsloven gir noe utvidet innsyn for parter og jeg vurderer derfor først om Laila ha rett til innsyn etter forvaltningsloven.

Det følger av forvaltningsloven §18(1) første punktum at en "part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter".

Bestemmelsen i §18 kommer til anvendelse for saker som "gjelder enkeltvedtak" jf. fvl. §3

Det er på det rene at saken gjelder et enkeltvedtak da en innvilgelse av søknad av parkeringstillatelse vil være et "vedtak" jf fvl. §2a på samme måte som et avslag jf. spm 1 og gjelde "en" bestemt person jf. fvl §2b. Bestemmelsen kommer derfor til anvendelse.

Videre blir spørsmålet om Laila er "part" i saken. Det forutsettes at parkeringstillatelse for forflytningshemmede ikke er et begrenset gode. Av juridisk teori fremgår det at i saker som gjelder et begrenset gode vil alle søker være parter i samme sak. I og med at dette ikke er tilfellet her må avslaget til Laila og innvilgelsen til den andre personen betraktes som to forskjellige saker.

Spørsmålet videre blir om Laila er part i en annen søkers sak.

Partsbegrepet er definert i fvl. §2e. "Part" er her definert som "en person som en avgjørelse retter seg mot" eller som "saken eller direkte gjelder" jf fvl. §2e.

Det er på det rene at Laila i en annen persons søknad ikke er en "person som avgjørelsen retter seg mot" jf fvl. §2e. Videre blir spørsmålet om Laila er "person som saken eller direkte gjelder". Dette er heller ikke problematisk da Laila ikke får konsekvenser av denne saken fordi hun ikke konkurrerer om et begrenset gode. Laila er ikke part i saken.

Videre blir spørsmålet om Laila har krav på innsyn etter Offentleglova.

Kommentert [A21]: Igjen viser kandidaten god juridisk metode ved å først oppstille overordnet problemstilling og deretter finner til riktig rettslig grunnlag. Det er også ryddig at kandidaten presenterer begge rettslige grunnlag for innsyn.

Kommentert [A22]: Dette avsnittet er greit, men kunne hatt bedre flyt. Et eksempel er å skrive at «Innvilgelse av parkeringstillatelse til en annen person er en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som er bestemmende for rettsstillingen til denne enkeltpersonen. Innvilgelsen er derfor et enkeltvedtak, jf. fvl. § 2b.

Kommentert [A23]: Fint, men partsbegrepet kunne med fordel blitt presentert allerede her istedenfor i avsnittene under.

Alternativt kunne kandidaten kort oppstilt (og besvart) spørsmål om Lailas søknad om parkeringstillatelse og den andre personens søknad om inngår i samme «sak» eller om dette må anses som to forskjellige saker, for deretter å reise spørsmål ved om Laila er å anse som part i den andre søkerens sak.

Kommentert [A24]: Kandidaten er gjennomgående flink til å trekke ut lovtekstens vilkår. Dette er et ryddig grep som gjør det klart for leseren hva som må vurderes videre i oppgaven.

Kommentert [A25]: Kandidaten viser igjen god juridisk metode ved å først konkludere på delspørsmålet som er reist, og deretter gå videre til neste delspørsmål.

Loven gjelder for "kommunene" jf offl. §2(1) bokstav a. Det er derfor på det rene at loven gjelder for Lillevik Parkeringsselskap som er et kommunalt foretak i Lillevik kommune.

Lovens hovedregel er at "alle" kan kreve innsyn i "saksdokument, journaler og liknende register til organet hos vedkommende organ".

Det følger av lovens forarbeider at "alle" i denne sammenheng skal tolkes bokstavelig. Videre er det på det rene at vedtaket og søknaden til den andre personen er saksdokument etter legaldefinisjonen i offl §4(2) jf §4(1) da dette er "dokument" som er "komne inn" til organet.

Laila har etter hoveregelen rett til innsyn i søknaden og/eller vedtaket til den andre personen. Spørsmålet blir om dokumentene kan unntas innsyn etter noen av offentleglovas unntak i kap. 3.

Kommunen har anført at søknaden og/eller vedtaker inneholder taushetsbelagte opplysninger som gjør at dokumentet er unntatt innsyn.

Det følger av offl. § 13(1) første punktum at "opplysninger som er underlagde teieplikt i lov eller i medhold av lov er unntakene frå innsyn".

Hvilke opplysninger som er underlagt taushetsplikt finnes det ufullende informasjon om i forvaltningsloven §13.

Forvaltningsloven §13(1) punkt 1 regulerer at "enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan" er pliktig til å hindre at andre får informasjon om "det han i arbeid" får vite om "noens personlige forhold"

Av en naturlig språklig forståelse tilsier "noens personlige forhold" at dette er forhold av privat interesse som ikke er ønskelig å dele med andre, noe som vanligvis ønskes at skal holdes privat. Dette kan blant annet innebære noens familieforhold, vandel, helsetilstand eller økonomiske situasjon.

Kommentert [A26]: Dette er en god og dekkende ordlydstolkning av vilkåret «personlige forhold».

I det foreliggende tilfellet har Laila bedt om innsyn i søknad og vedtak om parkeringstillatelse for forflytningshemmede. Søknaden skal etter §3(2) i forskrift av 18. mars 2016 vedlegges legeerklæring. Noe som vil inneholde informasjon om en persons helsetilstand og derfor "noens personlige forhold" jf fv. §13(1) punkt 1.

Laila har anført at dette var latterlig da alle kunne vite at dette dreide seg om en person som var forflytningshemmed.

Forvaltningsloven §13(a) punkt 3 regulerer at taushetsplikt etter §13 ikke er til hinder for at opplysningene brukes dersom de er "alminnelig kjent". Det springende punkt blir om opplysningene i søknaden og/eller vedtaket er "alminnelig kjent".

Det faktum at en person er forflytningshemmed vil være alminnelig kjent da dette er noe alle kan se. I tillegg til at søknaden ble sendt av den grunn at personen var forflytningshemmed. Likevel kan søknaden og/eller vedtaket inneholde informasjon om "noens personlige forhold" som ikke er "alminnelig kjent". I og med at søknaden etter lov skal vedlegges legeerklæring jf. §3(2) i forskrift av 16. mars 2016 vil alle søknader inneholde en legeerklæring. Det fremgår ikke av faktum hvilke opplysninger denne legeerklæringen inneholder, men det kan tenkes at den inneholder annen informasjon om en persons helsetilstand enn den som er "alminnelig kjent" jf fvl. §13a punkt 3. Både søknaden og vedtaket vil inneholde informasjon som er taushetsbelagt jf. fvl §13 og disse dokumentene vil være unntatt innsyn.

Selv om dokumentet i utgangspunktet er unntatt innsyn skal organet etter offl §11 alltid praktisere merinnsyn. Laila kan dermed få delvis innsyn etter offl. §11 dersom ikke unntak i offl. §12 gjør seg gjeldende.

Offentleglova §12 tilsier at hele dokumentet kan unntas innsyn dersom de resterende delene etter sensurering "vil gi et klart misvisende inntrykk av innholdet jf. offl §12a. Videre dersom det vil gi en urimelig arbeidsmengde for forvaltningen å skille ut opplysningen som er unntatt fra innsyn jf. fvl §12b og til slutt hvis "dei unnatekte opplysningene utgjør den vesentligste delen av dokumentet".

Faktum gir lite informasjon om hvilke opplysninger søknaden inneholder. Dersom det legges til grunn at Laila er interessert i se hvordan andre sine saker er blitt behandlet kan det være tenkelig at de taushetsbelagte opplysningene kunne slettes. Likevel kan det tenkes at de taushetsbelagte opplysningene utgjør en vesentlig del av oppgaven og at hele dokumentet derfor må unntas innsyn jf offl §12c.

Konklusjonen er at Laila ikke har rett til innsyn i søknaden og/eller vedtaket til personen som fikk tildelt parkeringstillatelse jf. Offl §13 jf fvl. §13.

Det var ikke bare Laila som påklaget vedtaket. Også lokallaget av funksjonshemmedes forening leverte inn klage bl.a. fordi de mente det var en sak som egentlig gjaldt diskriminering av en gruppe personer.

Spørsmål 6: Hvilke faktorer må vurderes når en skal ta stilling til om foreningen har klagerett?

Den overordnede problemstillingen er om foreningen hadde klagerett.

Det rettslige grunnlaget finnes i fvl. §28

Forvaltningsloven §28(1) første punktum bestemmer at "enkeltvedtak kan påklages av part eller annen med rettslig klageinteresse".

Kommentert [A27]: I denne delen av oppgaven har jeg ingenting å utsette på kandidatens argumentasjon og struktur. Dette er nyansert og godt skrevet.

Kommentert [A28]: Ja, dette virker forsvarlig ut fra hvordan faktum er formulert.

Det er på det rene at saken gjelder et enkeltvedtak jf. første spørsmål. Videre blir spørsmålet om foreningen er "part" i saken "eller annen med rettslig klageinteresse" jf. fvl. §28(1) første punktum.

Part er legaldefinert i fvl. §2e. Det er på det rene at foreningen ikke er en "person som en avgjørelse retter seg mot" jf. fvl. §2e da selve vedtaket retter seg mot søkeren Laila. Videre er spørsmålet om foreningen er noen "som saken ellers direkte gjelder".

En naturlig språklig forståelse av uttrykket tilsier at noen "som saken eller direkte gjelder" er noen som får formelt rettslige konsekvenser av vedtaket. En som er part basert på dette vilkåret vil etter forarbeidene få klare og umiddelbare virkninger av vedtaket.

Vedtaket vil ha betydning for foreningen, men kan ikke sies å få "klare og umiddelbare" virkninger eller direkte konsekvenser av vedtaket. Foreningen er ikke part i saken jf. fvl. §2e.

Videre kan foreningen ha "rettslig klageinteresse" i saken jf. fvl. §28.

"Rettslig klageinteresse" er et uttrykk som springer ut av "rettslig interesse" i sivile saker. Enhver part som ønsker å få prøvd gyldigheten av et enkeltvedtak ha rett til å få prøvd dette for en domstol. Med tanke om at en klagebehandling er betydelig mer effektiv og mindre kostbar er det lagt til grunn at de samme vilkårene som må oppfylles for å få en slik sak opp for domstolene må oppfylles for å få klagerett. Av den grunn skal "rettslig klageinteresse" tolkes på samme måte som "rettslig interesse" i tvl. §1-4.

Ved en vurdering av hvem som har "rettslig klageinteresse" er det flere momenter som kan tas i betraktning. Det skal vurderes hvor inngripende vedtaket er, i dette tilfellet for foreningen. Videre er det gjort kjent gjennom rettspraksis at ikke bare enkeltindivider men også organisasjoner skal kunne ha "rettslig klageinteresse". Dette la Høyesterett blant annet til grunn i Altasaken. Bestemmelsen gjaldt et vedtak om å regulere et vassdrag i Altaelven. I den sammenheng kom Høyesterett til at Norges naturvernforbund hadde "rettslig klageinteresse". fordi vedtaket var så inngripende i de verdiene som organisasjonen skulle ivareta.

Derfor vil det i en vurdering av om lokallaget av funksjonshemmedes forening skulle ha "rettslig klageinteresse" være sentralt å vurdere om vedtaket gjelder en sak som berører verdier foreningen jobber for å ivareta. I dette tilfellet er det helt klart at dette momentet er innfridd. Videre er det sentralt i en slik vurdering å se på foreningens representativitet. Om de representerer medlemmer og skal beskytte deres private interesser. I tillegg kan størrelsen av organisasjonen være et sentralt moment å ta med i vurderingen. Dette er noen viktige forhold som må vurderes i alle slike saker. Hver enkelt sak vil likevel preges av individuelle momenter ut i fra hva som er faktum.

I foreliggende sak kan det stilles spørsmål ved om foreningen er av størrelse nok til at det vil medføre rettslig klageinteresse. Det kan tyde på at det er en liten forening ettersom der er et "lokallag". I dette tilfellet ville likevel foreningen hatt rettslig klageinteresse jf. fvl. §28 da saken sterkt berører det samfunnsområdet og de verdiene foreningen arbeider for å beskytte.

Kommentert [A29]: Kandidaten skriver bra her, men kan nok enda raskere gå videre til spørsmålet om rettslig klageinteresse ettersom det er ganske klart at foreningen i dette tilfellet ikke er part i saken.

Kommentert [A30]: Kandidaten viser selvstendighet når det trekkes linjer til lovgivningen for øvrig. Når det er sagt så fremgår ikke ordene «rettslig interesse» av tvisteloven § 1-4. Begrepet «rettslig interesse» fremgikk av den gamle tvistemålsloven, og er i dag erstattet med vilkårene i tvisteloven § 1-3 og 1-4 for organisasjoner mv.

Kommentert [A31]: Det er fint at kandidaten viser til rettspraksis for å utpenle rettsregelen. Overføringsverdien til Alta-kjennelsen, kan imidlertid diskuteres. Avslag på søknad om parkeringstillatelse er personlig for den det gjelder, mens det i Alta-kjennelsen var tale om å ivareta mer allmenne interesser som naturvern og miljøhensyn.

Kommentert [A32]: Fri Film-kjennelsen (Rt. 1974 s. 1272) er relevant her. I denne saken kom Høyesterett til at foreningen ikke hadde «rettslig interesse» da medlemstallet var for lavt. Foreningen var dermed ikke representativ for det norske kinopublikumet.

Konklusjonen er at lokallaget hadde klagerett etter fvl. §28(1) første punktum.

Oppgave 2

Forvaltningslovens anvendelsesområde

Forvaltningslovens anvendelsesområde er regulert i forvaltningsloven §1 og regulerer i hvilke sammenhenger og hvilke saker det er aktuelt å bruke lovene i forvaltningsloven enten som primært rettsgrunnlag eller som tolkningsbrag eller støtteargumenter. I denne oppgaven skal jeg gjøre rede for forvaltningens anvendelsesområde. I den sammenheng vil jeg kort gå inn på paragrafen om lovens generelle virkeområde. Videre vil jeg se nærmere på vilkårene i denne paragrafen og gjennom disse utdype om de klare tilfellene og tilfeller der det kan oppstå tvil om når forvaltningsloven skal anvendes.

Det følger av forvaltningsloven §1 første punktum at "loven gjelder den den "virksomhet" som drives av "forvaltningsorganer".

Virksomhet kan tolkes på flere måter. I denne sammenheng gjelder det all virksomhet som forvaltningen driver med. Virksomhet omfatter myndighetsutøvelse og virksomhet som ikke innebærer myndighetsutøvelse men som er resultat av at forvaltningen er et eget rettssubjekt med privat autonomi. I den forstand kan virksomhet også gjelde dersom forvaltningen driver med innkjøp på samme måte som private personer.

Kommunele foretak som nevnt i denne oppgaven er foretak opprettet av kommunen og som er fullt ut eid av kommunen. I stavanger har vi tilfeller av dette som Stavanger Parkering. Disse faller helt klart under forvaltningsloven da de driver med myndighetsutøvelse som er nødvendig å regulere rettslig.

Forvaltningsorganer er etter fvl. §1 ethvert "organ for stat eller kommune". I noen tilfeller er det helt klart at det er snakk om et forvaltningsorgan. I andre tilfeller er ikke saken omfattet av lovens virkeområde. Noen av disse tilfellene er regulert i §4 i loven. Denne bestemmelsen regulerer at loven ikke gjelder for domstolene, saker som behandles i medhold av andre lover som tvisteloven, voldgiftsloven, tvangsfullbyrdsloven osv. Videre regulerer fvl. §1 at loven gjelder "når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov". Dette unntaket gjelder for særlovgivningen i forvaltningsretten. Det finnes svært mange særlover som tar stilling til det som betraktes som forvaltningens oppgaver men der det finnes egne lover for dette forvaltningsområdet. Disse lovene er mer spesifisert på de områdene de gjelder. I slike tilfeller skal den mest spesifiserte loven gå foran den generelle loven, dette kommer av lex specialis prinsippet. Særlovgivningen vil likevel i mange tilfeller ha bestemmelser som tilsier at forvaltningen gjelder sammen med den særlovgivningen som er gitt og på de forvaltningsområder som ikke er regulert i særlovgivningen vil forvaltningsloven alltid gjelde.

I noen tilfeller er det ikke klart hva som omfattes av definisjonen "ethvert organ for stat eller kommune". I slike tilfeller vil det være en total helhetsvurdering av tilfellet som avgjør om

Kommentert [A33]: Jeg savner at kandidaten trekker frem betydningen av at dette er et personlig vedtak rettet mot en privatperson, sammenlignet med f. eks vedtak om utbygging som i Altadommen. I tillegg savner jeg at kandidaten i større grad problematiserer om lokallaget er representativ for funksjonshemmede i Norge, jf. blant annet den nevnte Fri Film-kjennelsen.

Dersom disse punktene hadde vært løftet frem og vurdert, kan det tenkes at kandidaten hadde kommet til en annen konklusjon. Når det er sagt så er konklusjonen i tvilsspørsmål av mindre betydning for karaktersettingen.

Kommentert [A34]: Kandidaten setter her rammene for oppgaven på en fin måte.

Det er en smakssak om man vil begynne med å presentere paragrafen som avgrenser lovens virkeområde før man redegjør for hva som skal behandles i oppgaven (slik som her), eller om man starter med å presentere hva som skal behandles i oppgaven og deretter går videre til den relevante lovbestemmelsen. Begge deler fungerer fint.

Kommentert [A35]: Her burde vilkåret «virksomhet» vær uthevet med anførselstegn. Fint at kandidaten starter med det første vilkåret i bestemmelsen.

Kommentert [A36]: I praktikumsoppgavene var kandidaten gjennomgående flik til å utheve relevante vilkår med anførselstegn. Det kunne kandidaten også tatt med seg videre til teorioppgaven. Her kunne «Forvaltningsorganer» vært uthevet, slik at det blir klart for leseren at man beveger seg over i et nytt vilkår.

forvaltningsloven kommer til anvendelse for det aktuelle selskapet eller foreningen osv. Dette kan ofte være tilfellet dersom det gjelder et privat rettssubjekt i form av et aksjeselskap som er delvis eid av stat eller kommune. I en slik vurdering vil reglene om selskapet være sentrale vurderingsmomenter.

Det må gjøres en vurdering av hvilket behov virksomheten til selskapet har for å bli regulert av loven. Det kan komme tydelig frem av selskapets organisatoriske tilknytning til statlige eller kommunale organer. Her kan det vektlegges om medlemmene av organets øverste organ helt eller delvis velges av stat eller kommune. Det kan vektlegges hvordan og hvem som finansierer selskapets virksomhet. Dersom staten finansierer store deler av selskapet vil dette tale for at organet skal reguleres av forvaltningsloven da dette er offentlige midler. Det viktigste momentet er likevel hvilken type virksomhet selskapet driver med.

Dersom selskapet har fått delegert myndighet av stat eller kommune og av den grunn skal drive med myndighetsutøving som en sentral del av sin virksomhet vil det være større behov for at virksomheten skal reguleres av forvaltningsloven. De som underlegges denne myndigheten vil ha behov for beskyttelse og dette er et av de mest sentrale hensynene bak forvaltningsloven. Dersom forvaltningen skal utøve myndighet på private personer vil regler om saksbehandling være viktige for at folket og de involverte ikke skal føle at de er underlagt vilkårlig makt eller maktmisbruk. I tvilstilfeller er behovet for rettslig regulering av selskapets virksomhet derfor et viktig moment.

Dersom forvaltningsloven anvendes riktig vil folket gjennom rettfærdig behandling og beskyttelse fra staten få tillit til forvaltningen. Folkets tillit til forvaltningen er noe forvaltningen til enhver tid må jobbe for å opprettholde og kan egentlig sies å være en av forvaltningens største arbeidsoppgaver.

Kommentert [A37]: Det er fint at kandidaten fremhever vanskelige grensetilfeller for når forvaltningsloven kommer til anvendelse og ikke. Dette bidrar til å heve nivået på besvarelsen. Kandidaten kunne nok i enda større grad utpenslet dette, men det må tas i betraktning at det er en tidsramme på eksamen.

Kommentert [A38]: Fint at tillitsaspektet påpekes avslutningsvis. Tillit er en driver for effektiv forvaltning.

Et generelt tips når det gjelder teorioppgaver er å benytte overskrifter og underoverskrifter – dette gjør det enklere for sensor å henge med i drøftelsene.

Kommentert [A39]: Avsluttende kommentar:

Kandidaten skriver gjennomgående godt og viser i sin besvarelse god materiell kunnskap om de sentrale problemstillinger som oppgaven reiser.

Kandidaten er også gjennomgående flink til å fastslå at uproblematisk vilkår er oppfylt, og behandler de problematiske vilkårene mer inngående. Dette er et ryddig grep som viser at kandidaten har forstått oppgaven, og at kandidaten har et godt juridisk skjønn og forståelse for emnet.

Enkelte steder går kandidaten litt for fort frem, og kunne med fordel tatt noen pedagogiske grep for å øke presisjonsnivå og oppgaveflyt. Dette er forsøkt påpekt gjennomgående i kommentarene over.

Kandidaten viser også gjennomgående god juridisk metode ved å trekke ut det relevante vilkåret fra loven som skal behandles, ordlydstolke vilkåret, supplere med øvrige rettskilder og til slutt subsumere.

Kandidaten har et enkelt, konsist og godt språk som flyter fint. Det er ingen unødvendig bruk av gammelmødige ord som «dog, således» osv. Dette bør enhver søke å unngå.

Oppsummert viser kandidaten gjennom sin besvarelse at kandidaten behersker både det materielle og metodiske aspektet ved oppgaven på en god måte.